

STOCURILE - IMPORTANȚA ȘI GESTIUNEA EFECTIVĂ A ACESTORA

STOCKS - THEIR IMPORTANCE AND THE EFFECTIVE MANAGEMENT

BUGAN Corneliu, drd. Școala Doctorală,
Academia de Studii Economice a Moldovei
bugan@list.ru

Abstract: *The stocks have a role to ensure the enterprise with necessary working capital for normal operation. Thus, the stocks have always been considered to be a domain involving technical ensuring security of the entire manufacturing process materials.*

Key words: *stocks, management, dimension, to finance.*

Introducere. Gestiunea stocurilor reprezintă o componentă importantă a lucrărilor de contabilitate, iar cercetările în acest domeniu se pot dezvolta pe direcții numeroase, având în vedere multitudinea de situații practice care pot să apară în diferitele domenii de activitate economică. Gestiunea stocurilor reprezintă procesul cumpărării stocurilor în cantitățile necesare, de calitate corespunzătoare și la momentul potrivit. În literatura de specialitate, stocurile, sunt tratate în sens general, ele reprezentând cantitatea de active materiale și financiare existente la un moment dat, într-o unitate patrimonială. Din punct de vedere contabil, în sens restrâns, stocurile sunt definite ca fiind „un ansamblu de materii prime, materiale etc. destinate producției, respectiv de semifabricate, produse finite, marfuri, etc. destinate vânzării” [1. Pag. 12].

Entitatea își constituie stocurile pentru a asigura alimentarea continuă a subunităților sale cu resurse materiale în vederea desfășurării normale a activității și realizării obiectivelor propuse. Stocurile de materiale se exprimă în următoarele unități de măsură:

- ✓ **unități naturale** (*tone, kg, buc., m²*) ce permite determinarea potențialului de producție care poate fi realizat, de asemenea determină necesarul de spații pentru depozitare;
- ✓ **unitățile valorice** (*lei, mii lei*) – asigură evaluarea resurselor financiare, determinarea capitalului circulant;
- ✓ **în zile**, arată perioada de timp în care stocul format acoperă necesitatea pentru consum.

Rezultatele cercetării. Conform prevederilor SNC „Stocurile”, stocurile reprezintă active circulante care sînt:

- *destinate pentru a fi vîndute pe parcursul desfășurării normale a activității;*
- *în curs de execuție în procesul desfășurării normale a activității; sau*
- *sub formă de materii prime, materiale de bază și alte materiale consumabile, care urmează a fi folosite în procesul de producție, pentru prestarea serviciilor și/sau în alte scopuri gospodărești [2].*

Principalele **elemente ale procesului de gestiune a stocurilor** sunt:

- ✓ *Cererea pentru consum*, care influențează mărimea și ritmul eliberărilor de stocuri pentru procesul de producție și ritmul aprovizionărilor cu stocuri.
- ✓ *Necesarul de achiziționat pentru perioada de gestiune* – cantitatea de stocuri care urmează a fi asigurată de la furnizori.
- ✓ *Parametrii de timp*: perioada de gestiune a stocurilor, care este de un an calendaristic și se secționează pe luni.

În procesul gestiunii stocurilor se parcurg mai multe **etape**:

Prima etapă. Se elaborează nomenclatorul, pe grupe și sortimente de stocuri, care urmează a fi aprovizionate și stocate în depozitele entității. Pentru aceasta se întocmește o listă centralizată în care se cuprind toate tipurile de materialele.

Etapa a II-a. Analiza și gruparea materialelor din nomenclator, în funcție de mai multe criterii, printre care principalii sunt: *ordinea de prioritate și influența economică pe care o au acestea în procesul de producție.*

Etapa a III-a. Stabilirea metodelor pentru dimensionarea stocurilor în dependență de influența factorilor asupra nivelului stocurilor:

- **tehnologici**, care presupun tipul resurselor materiale și forma de utilizare a acestora în procesul de producție;
- **organizaționali**, care cuprind alegerea fabricării unui anumit sortiment de producție pentru o perioadă dată; metodele de determinare a normelor de consum și a deșeurilor rezultate din producție; cantitatea de resurse materiale folosite pentru fiecare produs în parte;
- **tehnici**, care sunt reprezentați de utilajele și capacitățile de producție ale acestora, folosite în procesul de producție;
- **economici.**

Etapa a VI-a. Stabilirea politicii de conducere, coordonarea și control a procesului de formare și consum a stocurilor.

Stocurilor le revine rolul de asigurare a entității cu mijloace circulante necesare unei funcționari normale. Astfel, stocurile întotdeauna au fost considerate a fi materialele care presupun securitatea asigurării tehnico materiale a întregului proces de fabricație. Politica de crearea stocurilor diferă în cadrul entităților din diferite ramuri ale economiei, deoarece un rol hotărâtor îl are specificul procesul de producție.

Astfel, în unele ramuri ale economiei, rolul prioritar este acordat stocurilor de materii prime, în alte ramuri rolul prioritar este acordat stocurilor de producție finită, iar în altele se atrage atenție producției în curs de execuție. Pentru a se realiza reducerea stocurilor trebuie eliminați factorii care pot conduce la majorarea stocurilor, cum sunt: *defectele de calitate, defecțiunile utilajelor etc.*

În condițiile unei economii de piață reală, către care tinde Republica Moldova, pentru a se putea menține pe piață, întreprinderile producătoare trebuie să-și revadă mărimea cheltuielilor, printre care și cele generate de aprovizionarea și păstrarea stocurilor.

Pentru a putea face față cerințelor, impuse de concurența de piață, întreprinderile producătoare trebuie să țină cont de următoarele momente în scopul realizării **obiectivelor** sale:

✓ **Urmărirea și micșorarea cheltuielilor privind aprovizionarea și păstrarea stocurilor.**

Urmărirea cheltuielilor generate de stocuri în procesul achiziționării și păstrării stocurilor, permite întreprinderilor de a realiza acele locuri (centre de control) care au rezerve ascunse de micșorare a cheltuielilor generate de aceste procese.

✓ **Respectarea cu strictețe a termenilor de comanda-aprovizionare de la furnizori.**

Furnizorii pot influența uneori în mare măsură nivelul stocurilor, și implicit angajamentul financiar aferent. Întreprinderile trebuie să cunoască strategia aplicată de furnizori în organizarea livrărilor, pentru a se putea adapta la posibilitățile reale de livrare ale furnizorilor. Furnizorii pot aplica în organizarea și derularea livrărilor către clienți două tipuri de strategii: *livrare alternativă și livrare simultană.*

Prima strategie menționată generează formarea la clienți a unor stocuri mai mari pentru perioade de timp mai lungi.

Livrarea simultană acționează invers, fiind mai eficientă pentru clienți, dar necesită o organizare complexă a activității de desfacere a furnizorului, implicând efort suplimentar din partea acestuia.

Influențele celor două strategii trebuie avute în vedere de clienți și în cazul organizării activității interne de asigurarea subunităților de consum de la depozitul central. În această situație este indicată utilizarea livrării simultane care contribuie la formarea unor stocuri mai mici la nivelul subunităților de consum, evitând astfel cheltuielile de menținere a stocurilor, precum și a celor de formare a stocurilor de rezervă, stoc necesar pentru a nu întrerupe procesul de producere.

În funcție de condițiile în care se desfășoară procesele de stocare, de natura și caracteristicile surselor de furnizare, de condițiile de transport se evidențiază o gamă variată de tipuri de gestiune: *cu cerere constantă la intervale egale, cu cerere variabilă la intervale egale, cu cerere fixă la intervale neegale.*

În condițiile economiei de piață de patrimoniu financiar - contabil îi revin sarcini deosebite atât pe linia asigurării evidenței și controlului gestiunii valorilor materiale, cât și în ceea ce privește asigurarea bazei informaționale necesare calculației costurilor de către contabilitatea de gestiune.

Sarcinile principale în ceea ce privește evidența contabilă în acest domeniu sunt:

✓ *urmărirea și controlul realizării programului de aprovizionare.* Prin organizarea evidenței pe grupe și feluri de stocuri, precum și a cheltuielilor de transport-aprovizionare pe feluri de cheltuieli, comparate permanent cu prevederile programelor, se asigură informații utile cu privire la stadiul aprovizionării.

✓ *asigurarea integrității patrimoniale a stocurilor la locurile de depozitare și urmărirea permanentă a mișcării lor.* Se asigură prin organizarea contabilității mijloacelor circulante materiale pe gestiuni, și în cadrul acestora pe feluri de stocuri, cantitativ și valoric, înregistrarea exactă și la timp a cuantumului mișcărilor și a diferențelor constatate la inventariere, sesizarea existenței stocurilor fără utilitate sau cu mișcare lentă, pentru luarea măsurilor necesare lichidării lor.

✓ *urmărirea utilizării raționale a mijloacelor materiale aprovizionate* impune un asemenea mod de organizare care să permită respectarea normelor de consum specific la eliberarea lor din depozit, evidența economiilor sau a materialelor ne utilizate, precum și a materialelor recuperabile rezultate din prelucrarea în secțiile de fabricație.

✓ *asigurarea delimitării cheltuielilor de transport-aprovizionare față de valoarea materialelor aprovizionate,* impune organizarea contabilității astfel încât acestea să poată furniza informații cu privire la nivelul și structura cheltuielilor de transport aprovizionare.

✓ *înregistrarea și controlul valorificării stocurilor* de mărfuri și a celorlalte categorii de stocuri destinate a fi livrate terților.

✓ *evidența și urmărirea stocurilor de produse* în procesul obținerii și livrării la prețuri competitive.

✓ *evaluarea reală a stocurilor* și determinarea influențelor asupra patrimoniului și rezultatelor, prin aplicarea corectă a regulilor de evaluare.

✓ *promovarea principiului prudenței și principiului continuității activității* la evaluarea și înregistrarea în contabilitate a stocurilor.

Realizarea acestor obiective este condiționată de studierea și luarea în considerație a factorilor

specificali care influențează organizarea contabilității activelor circulante - stocuri printre care:

✓ **mărimea întreprinderii**, ca factor care determină alegerea metodei de contabilitate sintetică a stocurilor, fie metoda inventarului permanent, fie metoda inventarului intermitent.

✓ **structura organizatorică și funcțională a gestiunii de stocuri**, determină circuitul documentelor primare și evidența analitică pe gestiuni. Modul de organizare a activității de aprovizionare și livrare, depozitare și mișcare a stocurilor de materiale constituie premise de bază a contabilității, întrucât operațiile specifice lor generează o mare diversitate de documente primare de a căror corectă întocmire și completare depinde gradul de exactitate a informațiilor furnizate.

✓ **caracteristicile tehnico-productive ale activelor circulante** - stocuri, în funcție de care se face clasificarea acestora; se stabilesc principalele categorii și conturile sintetice corespunzătoare lor; se elaborează nomenclatorul stocurilor și pe această bază se organizează evidenta operativă și contabilitatea analitică.

✓ **decalajul** ce poate apărea, uneori, în vânzarea și livrarea stocurilor.

✓ **sursele de proveniență a activelor circulante** materiale aprovizionate (furnizori, din producție proprie, din prelucrare la terți) influențează, în principal, conturile sintetice utilizate și prețurile de evaluare.

✓ **modul de evaluare a activelor circulante** - stocuri influențează, în special, modul de înregistrare a acestora în contabilitatea sintetică, dar și alegerea metodelor de determinare a prețurilor de ieșire la stocurile intersarjabile.

✓ **sistemul de indicatori privind gestiunea de valori materiale** influențează organizarea contabilității stocurilor în vederea calculării mărimii cantitative și valorice a intrărilor, ieșirilor și stocurilor, precum și a cheltuielilor efective de transport aprovizionare, în funcție de care se aleg metodele de contabilitate analitica a stocurilor.

Concluzie. Consideram ca pentru o organizarea corecta a evidenței și gestiunii efective a stocurilor trebuie luați în considerație și alți factori, care au o acțiune directă asupra acestora, așa cum ar fi: documentele însoțitoare la intrarea stocurilor; amplasarea depozitelor; separarea mijloacelor circulante proprii de cele ce aparțin terților; fazele procesului de aprovizionare, precum și mijloacele folosite pentru executarea lucrărilor de evidență și calcul, iar acesta va duce într-un final la obținerea beneficiilor de către entitate.

Referințe bibliografice:

1. ATANASIU POP. *Contabilitate romanească armonizată cu directivele contabile europene*. Bucurește: Editura Inteleredo, 2002, p. 373.
2. SNC „Stocurile”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 233-237, din 22 octombrie 2013.
3. TULVINSCHI M. *Gestinea, contabilitatea și controlul stocurilor*. Iași: Editura Sedcom Libris. 2004.